

Rekenhof

De elektronische identiteitskaart (eID)

Toegangssleutel voor de burger tot e-government

Verslag goedgekeurd in de algemene vergadering
van het Rekenhof van 21 november 2012

De elektronische identiteitskaart (eID)

Het belangrijkste doel van de elektronische identiteitskaart (eID) is de burger een veilig en betrouwbaar identificatiemiddel te verschaffen. Daarnaast moet de eID een toegangssleutel worden tot het e-government. Niet alleen de burger zou hierdoor tijd en verplaatsingen uitsparen, ook de administratie zou efficiënter werken. Rekening houdend met het belang van de eID voor een modern overheidsbeheer besliste het Rekenhof een audit van deze kaart uit te voeren. De audit zocht een antwoord op twee onderzoeksvragen:

1. Wordt de elektronische identiteitskaart efficiënt geïmplementeerd en beheerd?
2. Zorgt de overheid voor een optimaal gebruik van de elektronische identiteitskaart?

De audit leidde tot de volgende vaststellingen.

Na een pilootfase, die startte in 2003, werd de EID vanaf 2004 algemeen uitgereikt, over een periode van vijf jaar. Naast de eID voor Belgen vanaf twaalf jaar werden met dezelfde technologie ook de elektronische vreemdelingenkaart en de niet verplichte kids-ID ontwikkeld.

Het Rekenhof stelt vast dat de implementatie van de eID in het algemeen is verlopen zoals gepland. In 2009 beschikte ruim 99 % van de Belgen ouder dan twaalf jaar over een eID. Het oorspronkelijke streefdoel van de regering voor de volledige verspreiding (2007) werd niet gehaald. Eind 2011 beschikte bijna 70 % van de vreemdelingen en 57 % van de kinderen jonger dan 12 over een eID. Ook de kosten van het project, die op basis van de beschikbare gegevens op ongeveer 250 miljoen euro worden geschat (waarvan 112 miljoen via de burger werd gecupereerd), bleven binnen de ramingen.

Het project werd goed aangestuurd, het beleid werd onderbouwd door een voorafgaande evaluatie en er werd een implementatieplan uitgewerkt en uitgevoerd. De kosten werden realistisch ingeschat en de budgetten werden ook effectief vrijgemaakt. Bovendien zorgde de oprichting van een staatsdienst met afzonderlijk beheer voor voldoende flexibiliteit. Om te zorgen voor een tijdige uitreiking van de kaarten werd personeel ter beschikking gesteld van de gemeenten. Voorts hebben bestaande structuren zoals het Rijksregister en ervaringen uit het verleden zoals de ontwikkeling van de SIS-kaart, ongetwijfeld bijgedragen tot een succesvolle implementatie. Tot slot werd behoorlijk samengewerkt tussen de betrokken overheidsdiensten onderling en met privépartners.

Het Rekenhof stelt echter vast dat de randvoorwaarden voor een optimaal gebruik nog niet volledig zijn vervuld. De verspreiding van de noodzakelijke kaartlezers blijft beperkt en het juridische kader voor het gebruik staat nog niet voldoende op punt. De strikte toepassing van de privacywetgeving is mogelijk een rem op een veralgemeend gebruik van de eID. Het gebruik en de kennis van de eID zijn ook nog niet voldoende ingeburgerd ondanks alle promotie en communicatie die hierover werden gevoerd. Tot slot remt ook het bestaan van een eenvoudige, alternatieve, toegangspoort tot het e-government, het federale *token*, het gebruik van de eID af.

De productiekosten die de burger voor de eID draagt, zouden worden gecompenseerd door een meerwaarde via voldoende eID-toepassingen. Wat deze meerwaarde inhoudt of wat wordt verstaan onder voldoende toepassingen, werd echter niet geëxpliciteerd. De vraag of deze meer-

waarde werd gerealiseerd is dus moeilijk te beantwoorden. Bovendien wordt het aantal bestaande toepassingen niet systematisch bijgehouden. Het gebruik van de eID op zich wordt evenmin gemonitord. Op basis van enquêtes zijn er echter aanwijzingen dat slechts een minderheid van de burgers de kaart gebruikt maar ook dat het gebruik toeneemt.

Toekomstige ontwikkelingen voor de eID zijn de overname van de functie van de SIS-kaart door de eID en de verlenging van de geldigheidsduur van vijf tot tien jaar. De verlenging van de geldigheidsduur zou een besparing kunnen betekenen voor de burger. Voor de overname van de SIS-kaart moeten nog beslissingen worden genomen, ondermeer voor de kinderen zonder kids-ID.

Het Rekenhof beveelt aan dat er duidelijke doelstellingen worden geformuleerd voor het gebruik van de eID. Hieraan gekoppeld beveelt het Rekenhof aan het gebruik te monitoren en te evalueren en hiervoor een administratie de verantwoordelijkheid te geven. Voorts beveelt het Rekenhof aan, rekening houdend met het nodige veiligheidsniveau en de wensen van de burger, een duidelijk beleid te ontwikkelen voor de toegang tot het e-government en de plaats van de eID en andere technologieën, zoals het *token*, daarin. Tot slot beveelt het Rekenhof aan de eerder vermelde knelpunten voor het gebruik van de eID weg te werken en tijdig de nodige beslissingen te nemen om de versmelting van de functie van de SIS-kaart en de eID en de verlenging van de geldigheid van de eID op een doelmatige wijze te implementeren.